

Forord

TEMA: Informationssøgning og formidling. Aktuelle billeder af bibliotekernes og bibliotekarens rolle.

I en tid, hvor bibliotekarens traditionelle rolle er under forandring og genstand for diskussion i såvel egne faglige fora som i bredere ikke professionelle sammenhænge, finder vi det inspirerende at få belyst det arbejde, der i øjeblikket udføres i en række udvalgte biblioteker og at få en pejling af udviklingen af dette arbejde. Anvendelsen af Internet giver mulighed for en fundamental ændring af søgning, fremskaffelse og præsentation af information. Imidlertid sker disse ændringer ikke med ét slag, der vil stadig være arbejde, som skal løses på traditionel vis, hvilket måske er én af bibliotekernes vigtigste opgaver i fremtiden. Artiklerne i dette nummer af Biblioteksarbejde viser netop, at vi befinder os i en fase, hvor både det traditionelle og det nye mødes i det daglige arbejde. Det er dette møde vi synes er spændende at præsentere. Et tidligere nummer af Biblioteksarbejde (35, 1992) behandlede temaet: Bibliotekernes Informationsservice. Her blev vægten lagt på præsentationen af

de forskellige typer biblioteker, hvori referencearbejde finder sted. Denne gang har formålet været at indsamle aktuelle billeder af informationssøgning og formidling set fra en mere brugerorienteret synsvinkel.

I undervisningen i referencearbejde er det af uvurderlig betydning at have et aktuelt materiale, som kan supplere den teoretiske side af uddannelsen og fremme forståelsen af det bibliotekariske arbejde. Det er derfor meget positivt, at så mange bibliotekarer, der arbejder med informationssøgning og formidling, har villet skrive til dette temanummer af Biblioteksarbejde og på den måde bidrage til undervisningen af deres fremtidige kolleger. Det vidner om, at der på trods af travlhed, omstilling, organisationsændringer mv. er et engagement og en lyst til at samle og videregive erfaringer fra det daglige arbejde.

Det er håbet, at også andre i biblioteksverdenen, som arbejder med disse områder, vil kunne finde indsigt og inspiration i deres kollegers artikler.

Præsentation af artiklerne

Lars Bornæs (Silkeborg Bibliotek) indvarsler i sin artikel: 'Nye tider nye roller', de forandringer, der vil ske i bibliotekerne i informationssamfundet. Han ser det som en udfordring for bibliotekarerne at udvikle og forbedre den service, som bibliotekerne hidtil har stået for. Det er ikke umiddelbart en let opgave, da denne udvikling vil kræve nye roller af bibliotekarerne. Der præsenteres en række nye roller, som han ser vil udvikle sig i relation til den teknologiske udvikling.

Inger Heyerdahl Jensen (Det Nordjyske Landsbibliotek) giver i sin artikel et personligt øjebliksbillede af, hvordan Internet anvendes i referencearbejdet samtidigt med at hun forholder sig kritisk til mediet. Bl.a. ser hun en fordel i, at bibliotekarere ud over den rent bibliotekariske viden desuden har faglig indsigt i et emne, da selektion af de både fagligt og kvalitativt rigtige informationer i de voksende informationsmængder er en nødvendig service over for brugeren.

Gitte Barlach (Århus Kommunes Biblioteker) beskriver et konkret projekt vedrørende formidling af Internet - ressourcer til publikum. Internet er blevet integreret i materialevalget. Formidlingen af information er i højere grad end tidligere blevet formidling af kilderne til information, og i den sammenhæng er det nødvendigt med regler for beskrivelsen og struktureringen af dem. Selv om en del af dette arbejde kan udføres centralt, vurderes det, at der vil være behov, som kun kan imødekommes lokalt.

Søren Brunbech (Biblioteket for Vejle By og Amt) ser på formidlingen af information til uddannelsessøgende. Det er en del af biblioteksservicen, som er vokset i det sidste tiår. For at kunne udføre dette arbejde tilfredsstillende for alle parter kræver det samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og bibliotek. En engageret og velorienteret bibliotekar, der har føling med aktuelle danske og udenlandske forhold, er uvurderlig, idet den løbende indsamling af informationer, f.eks. fra nyhedskilderne, som

supplement til de øvrige materialer er nødvendig for denne brugerservice.

Marianne Hummelshøj (Danmarks Biblioteksskole, Aalborgafdelingen) vurderer formidlingen af samfundsinformation som en af de vigtigste opgaver for folkebiblioteket. Med udgangspunkt i den traditionelle formidling gives et overblik over de ændringer i formidlingen af den offentlige information, som fremgår af de seneste politiske oplæg på området. Anvendelsen af Internet vil i fremtiden spille en central rolle i den lokale formidling af offentlig information og information om samfundsforhold iøvrigt.

Birgit Wanting (Danmarks Biblioteksskole, Aalborgafdelingen) sætter i sin artikel fokus formidling af information til børn. Det er kulturformidling snarere end informationsformidling, der præger arbejdet i børnebibliotekerne. Der peges på de rettigheder, som børn har til information om både det nære miljø og den øvrige verden, som omgiver dem og det foreslås, at der gøres en indsats for udvikling af egentlig informations-service for børn, bl.a. med hjælp fra den ny teknologi.

Karen Grundvad Kvist (Aalborg Universitetsbibliotek) viser, hvordan et forskningsbibliotek i højere grad må arbejde på at komme ud til brugerne frem for at få dem til at komme på biblioteket. Udviklingen af denne brugerservice sker i samarbejde med brugerne fra universitetets institutter. Det er den ny teknologi, som har medført ændringer i udgivelsen af en stor del af de publikationer, som biblioteket stiller til rådighed og som samtidig giver nye muligheder for formidling. Resultatet er både et virtuelt og et fysisk bibliotek.

Pernille Petersen (Carl Bro Gruppen A/S) giver et billede af bibliotekarens opgaver i en moderne virksomhed, hvor der til stadighed foretages en vurdering af økonomien i biblioteksfunktionen. Det påpeges, at en løbende udvikling og en udstrakt service over for brugerne er de vigtigste elementer i overlevelse. Det kræver viden om brugerne og virksomhedens strategier og mål. Internet

ses som igangsætter for nye informationsbehov hos brugerne, hertil kommer, at bevidstheden om betydningen af informations-/vidensindsamling øges.

Connie Skrubbeltrang (Medicinsk Bibliotek, Aalborg Sygehus) præsenterer i sin artikel et andet eksempel på informationsformidling i et specialbibliotek, hvor brugergruppen er veldefineret. Den viser bl.a., at bibliotekaren på trods af manglende

faglig indsigt kan støtte forskerne i deres informationsovervågning og -søgning. Internet letter brugernes adgang til information, men praksis viser, at brugerne mangler overblik over informations- og referencekilder. Foruden den direkte informations-service gives der undervisning i informationssøgning, hvilket er nødvendigt i et miljø, hvor der arbejdes efter bibliotekets lukketid. Samtidig er instruktion en god pr-funktion for biblioteket/bibliotekaren.